

Pracovní setkání se zástupci PO OK v sociální oblasti – detenční novela

KÚOK, Olomouc

21. 7. 2016

Zbyněk Vočka

Novela zákona o sociálních službách a ZŘS

- z. č. 189/2016 Sb., částka 72
 - změna zákona o sociálních službách
 - změna zákona o zvláštních řízeních soudních
 - změna zákona o zdravotních službách
- účinnost – 1. 8. 2016
 - zvýšení PnP

<i>Výše příspěvku od 1. 8. 2016 za kalendářní měsíc</i>		
<i>Stupeň závislosti</i>	<i>mladší 18let</i>	<i>starší 18 let</i>
<i>I. lehká závislost</i>	<i>3 300</i>	<i>880</i>
<i>II. středně těžká závislost</i>	<i>6 600</i>	<i>4 400</i>
<i>III. těžká závislost</i>	<i>9 900</i>	<i>8 800</i>
<i>IV. úplná závislost</i>	<i>13 200</i>	<i>13 200</i>

Novela zákona o sociálních službách a ZŘS

- sociální šetření v době hospitalizace
 - hospitalizace delší 60 dnů
 - povinnost poskytovatele zdravotních služeb
 - kontrola v “neregistrovaných službách”
 - zvýšení pokuty za poskytování sociálních služeb bez oprávnění z 1 mil. na 2 mil. Kč
 - detence v sociálních službách
 - neprojevila souhlas
 - projevila vážně míněný nesouhlas
-

Detence v sociálních službách

- zákon o sociálních službách doplněn o 3 nové paragrafy
 - § 91a – definuje podmínky uzavření smlouvy o poskytování pobytové sociální služby
 - vztahuje se na opatrovníka (soukromého i veřejného) a obecní úřad obce s rozšířenou působností
 - § 91b a § 91c – řeší postup poskytovatele pobytové sociální služby v době poskytování této sociální služby
-

Detence v sociálních službách

- nezbytné vztahovat na všechny druhy sociálních služeb, které jsou poskytovány pobytovou formou, tj.
 - odlehčovací služby
 - týdenní stacionáře
 - domovy pro osoby se zdravotním postižením
 - domovy pro seniory
 - domovy se zvláštním režimem
 - chráněné bydlení
 - sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče
 - azylové domy
 - domy na půl cesty
 - krizová pomoc
 - intervenční centra
 - služby následné péče
 - sociální rehabilitace
-

Detence v sociálních službách

v rámci PO OK

- domovy pro seniory
 - domovy pro osoby se zdravotním postižením
 - domovy se zvláštním režimem
 - týdenní stacionáře
 - chráněné bydlení
 - pro seniory (nepředpokládá se, že by se týkala detenční novela)
 - pro osoby se zdravotním postižením
-

Detence v sociálních službách

3. Za § 91 se vkládají nové § 91a až 91c, které znějí:

„§ 91a

(1) Opatrovník nebo obecní úřad obce s rozšířenou působností, postupuje-li podle § 91 odst. 6, může za osobu, která s uzavřením smlouvy o poskytování pobytové sociální služby v zařízení sociálních služeb neprojevila souhlas, uzavřít takovou smlouvu a její změny pouze v případě, že

- a) neposkytnutí okamžité pomoci při řešení nepříznivé sociální situace by v důsledku oslabení nebo ztráty schopnosti z důvodu nepříznivého zdravotního stavu způsobeného duševní poruchou ohrozilo její život nebo by jí hrozilo vážné poškození zdraví anebo by totéž hrozilo osobám v jejím okolí a
- b) nezbytnou podporu a pomoc jí nelze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením.

(2) Podmínku uvedenou v odstavci 1 písm. a) posuzuje obecní úřad obce s rozšířenou působností na základě lékařského posudku vydaného poskytovatelem zdravotních služeb.

Detence v sociálních službách

- opatrovník/OÚORP musí být v úvahu 2 situace, které mohou nastat při uzavírání smlouvy
 - osoba, jíž má být pobytová sociální služba poskytována, projeví s poskytováním sociální služby souhlas
 - smlouva může být uzavřena
 - osoba, jíž má být pobytová sociální služba poskytována, neprojeví souhlas s poskytováním této sociální služby
 - osoba neučiní nic (neprojeví souhlas ani nesouhlas) – zdravotní důvody
 - osoba nechtěla učinit žádný projev
-

Detence v sociálních službách

- postup poskytovatele sociální služby
 - nezkoumá, zda jsou splněny podmínky pro uzavření smlouvy ze strany opatrovníka nebo obecního úřadu obce s rozšířenou působností
 - pokud smlouvu podepíše, vychází z předpokladu, že podmínky byly splněny
 - vede evidenci osob, u nichž byla uzavřena smlouva opatrovníkem nebo obecním úřadem obce s rozšířenou působností – vedené údaje
 - jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osoby
 - datum zahájení poskytování pobytové sociální služby (nevede se údaj o datu uzavření smlouvy, nýbrž údaj o datu, od něhož začala být pobytová sociální služba poskytována),
 - jméno, popřípadě jména, příjmení opatrovníka a adresa pro doručování nebo označení obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který uzavřel smlouvu o poskytování pobytové sociální služby podle § 91a

Detence v sociálních službách

§ 91b

(1) V případě, kdy osoba, která není schopna vypovědět smlouvu o poskytování pobytové sociální služby, **projeví vážně míněný nesouhlas** s poskytováním pobytové sociální služby, je poskytovatel sociální služby povinen oznámit tuto skutečnost ve lhůtě 24 hodin soudu, v jehož obvodu je zařízení sociálních služeb, ve kterém se tato osoba nachází.

(2) Oznámení soudu o podezření na nepřipustnost držení osoby v zařízení sociálních služeb může učinit každý.

(3) Poskytovatel sociálních služeb je povinen o oznámení soudu podle odstavce 1 **informovat bez zbytečného odkladu toho, kdo za osobu uzavřel smlouvu** o poskytování pobytové sociální služby.

Detence v sociálních službách

- podmínky pro spuštění rozhodování soudu
 - osoba neschopná vypovědět smlouvu
 - projeví vážně míněný nesouhlas
-

Detence v sociálních službách

- postup podle § 91b se netýká osoby, která je schopna smlouvu vypovědět
 - výpověď smlouvy o poskytnutí sociální služby
 - právní jednání – jednostranné
 - důvody výpovědi definuje smlouva o poskytnutí soc. služby (většinou klient může bez důvodu)
-

Detence v sociálních službách - právní jednání (výpověď)

- projev vůle určitého právního subjektu směřující ke vzniku, změně nebo zániku právního vztahu, jenž je v souladu s právem
 - vůle projevena konáním nebo opomenutím
 - vážně
 - svobodně
 - dostatečně určitě
 - srozumitelně
-

Detence v sociálních službách - právní jednání (výpověď)

- zdánlivé právní jednání
 - chybí vůle jednající osoby,
 - nebyla zjevně projevována vážná vůle,
 - nelze pro neurčitost nebo nesrozumitelnost zjistit jeho obsah ani výkladem.
 - vykládá se podle svého obsahu a podle úmyslu jednajícího
 - favorizace platnosti právního jednání před neplatností
 - Na právní jednání je třeba spíše hledět jako na platné než jako na neplatné
-

Detence v sociálních službách - právní jednání (výpověď)

- důvody neplatnosti právního jednání
 - přičí se dobrým mravům nebo odporuje zákonu, pokud to smysl a účel zákona vyžaduje,
 - má být plněno něco nemožného,
 - nebyla způsobilá osoba, která není plně svéprávná,
 - jednala-li osoba v duševní poruše, která ji činí neschopnou právně jednat,
 - nebylo učiněno ve formě ujednané stranami nebo stanovené zákonem (strany mohou tuto vadu zhojit dodatečně).
-

Detence v sociálních službách - právní jednání (výpověď)

neschopnost podpisu

- namísto podpisu učiní člověk před alespoň dvěma svědky na listině rukou nebo jinak vlastní znamení, ke kterému jeden ze svědků připíše jméno jednajícího
 - svědky mohou být jen osoby, které na prohlášení a jeho obsahu nemají zájem a nejsou nevidomé, neslyšící, němé nebo neznalé jazyka, v němž je prohlášení činěno
 - svědci musejí prohlášení podepsat a být schopni potvrdit schopnost prohlašujícího jednat a obsah jeho prohlášení

Nelze-li postupovat takto, je třeba forma veřejné listiny.

Detence v sociálních službách

- osoba, která není schopna vypovědět smlouvu
 - omezená ve svéprávnosti v této oblasti (právní důvody)
 - omezení svéprávnosti – příklady
 - „...není schopen samostatně činit právní jednání v oblasti občansko-právní...“
 - „...uzavírat smlouvy s poskytovateli sociálních služeb...“
 - „...není způsobilý uzavírat smlouvy o poskytování sociálních služeb...“
-

Detence v sociálních službách

- osoba, která není schopna vypovědět smlouvu
 - neschopná vypovězení z důvodů zdravotního stavu, byť nebyla omezena ve svéprávnosti (faktické důvody)
 - není jí ale osoba, která pouze není schopna výpověď napsat z důvodu např. tělesného postižení, ale je schopna svou vůli projevit
-

Detence v sociálních službách

- projev vážně míněného nesouhlasu
 - osoba musí učinit aktivní projev (nestačí neučinění žádného projevu)
 - projev nemusí být formalizován – nejsou na něj kladeny požadavky jako na právní jednání
 - projev může být učiněn
 - verbálně
 - neverbálně
 - faktickým jednáním
-

Detence v sociálních službách

- při hodnocení projevu osoby je třeba brát v úvahu
 - jak výrazně jsou narušeny kognitivní schopnosti osoby, zejména schopnost úsudku a vhledu
 - je potřeba vyhodnocovat
 - zda osoba dokáže předvídat důsledky svých činů,
 - zda si uvědomuje změnu svých vlastních schopností,
 - hodnotí se realisticky,
 - jak přijímá pomoc
 - individuální znalost projevů osoby
-

Detence v sociálních službách

- ❑ postup poskytovatele sociálních služeb
 - po projevu vážně míněného nesouhlasu povinnost do 24 hodin oznámit soudu příslušnému podle místa poskytování sociální služby
 - ❑ lhůta se počítá od projevení vážně míněného nesouhlasu
 - ❑ oznámení prostřednictvím datové schránky nebo prostřednictvím ePodatelny - <http://epodatelna.justice.cz/ePodatelna/epo1200new/form.do>
 - bez zbytečného odkladu informovat o oznámení soudu toho, kdo uzavřel za osobu smlouvu o poskytování pobytové sociální služby (e-mail, telefonicky)
-

Detence v sociálních službách

- poskytovatel pobytové sociální služby
 - nezbytné zpracovat do vnitřních předpisů
 - postup oznamování vážně míněného nesouhlasu soudu
 - definování osoby, která bude zajišťovat oznámení, a to v době víkendů a státních svátků
 - postup bezodkladného informování toho, kdo uzavřel smlouvu (zákon nedefinuje formu)
 - telefonicky (doporučení zaznamenat i údaj o tom, kdo informaci sdělil)
 - e-mailem (lze doporučit i v případě prvotního telefonického informování)
 - způsob vedení evidence
-

Detence v sociálních službách

- úkol pro účastníky – práce ve skupinách:
 - skupina 1 – ředitelé PO
 - odpovědi na otázky
 - které vnitřní předpisy je třeba upravit – je nezbytné zpracovat nový/é vnitřní předpis/y?
 - jak nastavit oznamování soudu v zákonem stanovené lhůtě a oznamování těm, kdo uzavřeli smlouvu?
-

Detence v sociálních službách

- úkol pro účastníky – práce ve skupinách:
 - 4 skupiny pracovníků
 - každá skupina aspoň 2 kazuistiky
 - odpovědi na otázky
 - jakým způsobem splní klient podmínku neschopnosti vypovědět smlouvu?
 - jak jsou hodnoceny projevy?
 - jedná se o projev vážně míněného nesouhlasu
 - nejedná se o projev vážně míněného nesouhlasu
-

Detence v sociálních službách

- postup poskytovatele sociálních služeb
 - vést evidenci – údaje

§ 91c

Poskytovatel sociálních služeb vede evidenci o osobách, kterým poskytuje pobytovou sociální službu na základě smlouvy uzavřené podle § 91a, a o případech uvedených v § 91b odst. 1. V evidenci jsou vedeny tyto údaje:

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osoby,
- b) datum zahájení poskytování pobytové sociální služby,
- c) jméno, popřípadě jména, příjmení opatrovníka a adresa pro doručování nebo označení obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který uzavřel smlouvu o poskytování pobytové sociální služby podle § 91a,
- d) datum a četnost projevených vážně míněných nesouhlasů osoby s poskytováním pobytové sociální služby, včetně popisu situace,
- e) záznam o splnění povinnosti oznámit soudu podle § 91b odst. 1 skutečnost, že osoba projevila vážně míněný nesouhlas s poskytováním pobytové sociální služby, a
- f) popis vyřešení situace.“.

Detence v sociálních službách

- postup poskytovatele sociálních služeb
 - vést evidenci – údaje
 - jméno, popřípadě jména, příjmení a datum narození osoby
 - datum zahájení poskytování pobytové sociální služby (*nevede se údaj o datu uzavření smlouvy, nýbrž údaj o datu, od něhož začala být pobytová sociální služba poskytována*),
 - jméno, popřípadě jména, příjmení opatrovníka a adresa pro doručování nebo označení obecního úřadu obce s rozšířenou působností, který uzavřel smlouvu o poskytování pobytové sociální služby podle § 91a,
-

Detence v sociálních službách

- datum a četnost projevených vážně míněných nesouhlasů osoby s poskytováním pobytové sociální služby, včetně popisu situace (*je otázkou, co přesně má zákonodárce na mysli údajem o četnosti projevených vážně míněných nesouhlasů – u každého jednotlivého projeveného vážně míněného nesouhlasu musí být uvedeno datum jeho projevení a popis situace, tedy popis toho, jak byl vážně míněný nesouhlas projeven; četností by tak mohl vnímán jako údaj o tom, o kolikátý vážně míněný nesouhlas se jedná*),
 - záznam o splnění povinnosti oznámit soudu podle § 91b odst. 1 skutečnost, že osoba projevila vážně míněný nesouhlas s poskytováním pobytové sociální služby (*nezbytné bude uvádět, jakým způsobem byla povinnost splněna – telefonicky, e-mailem*), a
 - popis vyřešení situace.
-

Detence v sociálních službách

☐ možné vedení evidence – Excel

H28														
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1	EVIDENCE PODLE § 91c ZÁKONA O SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH													
2														
3	Informace o klientovi													
4	Jméno, popřípadě jména, příjmení klienta:													
5	Datum narození klienta:													
6	Datum zahájení poskytování pobytové sociální služby:													
7														
8	Informace o opatrovníkovi/obecním úřadu obce s rozšířenou působností, který uzavřel smlouvu o poskytování pobytové sociální služby													
9	Jméno a příjmení opatrovníka:													
10	Název opatrovníka (obce, jiné právnické osoby):													
11	Označení obecního úřadu obce s rozšířenou působností:													
12	Jméno a příjmení konkrétního pracovníka obce/obecního úřadu obce s rozšířenou působností:													
13	Telefonický kontakt na opatrovníka/pracovníka obecního úřadu:													
14	E-mail na opatrovníka/pracovníka obecního úřadu:													
15														
16	Projevy vážně míněných nesouhlasů													
17	Datum	Četnost	Popis situace	Popis vyřešení situace	Záznam - oznámení soudu									
18														

Detence v sociálních službách

☐ nové oprávnění státního zastupitelství

1. V § 8 se doplňuje odstavec 3, který zní:

„(3) Pro účely zjištění podmínek k podání návrhu soudu na vyslovení nepřipustnosti držení v zařízení sociálních služeb je státní zastupitelství oprávněno

- a) vstupovat v kteroukoliv dobu do zařízení sociálních služeb,
 - b) nahlížet do dokumentace vedené zařízením sociálních služeb,
 - c) hovořit s osobami, kterým jsou v zařízení sociálních služeb poskytovány pobytové sociální služby, bez přítomnosti jiných osob,
 - d) požadovat od zaměstnanců poskytovatele sociálních služeb a dalších osob podílejících se na péči o osoby, kterým jsou v zařízení sociálních služeb poskytovány pobytové sociální služby, potřebná vysvětlení.“
-

Detence v sociálních službách

„Oddíl 3

Řízení o vyslovení nepřipustnosti držení v zařízení sociálních služeb

§ 84

Účastníkem je také opatrovník člověka, o jehož držení v zařízení sociálních služeb má být v řízení jednáno, a poskytovatel sociálních služeb.

§ 84a

(1) V případě, že poskytovatel pobytové sociální služby neučiní oznámení podle zákona upravujícího sociální služby, jsou umístěný člověk nebo jeho zákonný zástupce oprávněni podat návrh na zahájení řízení.

Detence v sociálních službách

(2) Soud je povinen věc projednat a rozhodnout nejpozději do 45 dnů ode dne zahájení řízení.

(3) Dospěje-li soud k závěru, že nejsou splněny podmínky poskytování pobytové sociální služby bez souhlasu podle jiného právního předpisu⁴⁾, rozhodne o nepřipustnosti dalšího držení člověka v zařízení pobytové sociální služby.

(4) Soud provede důkazy potřebné pro posouzení přípustnosti dalšího držení člověka v zařízení sociálních služeb; k tomu zejména vyslechne umístěného člověka, ošetřujícího lékaře, zaměstnance v zařízení sociálních služeb, kteří poskytují sociální služby umístěnému člověku, a další osoby, o jejichž vyslechnutí člověk, o jehož držení v zařízení sociálních služeb má být rozhodnuto, požádá, a vyzve osoby vykonávající odbornou činnost v sociálních službách podle jiného právního předpisu⁵⁾ k podání písemné zprávy, jejímž obsahem jsou zejména informace o podmínkách a okolnostech držení v zařízení sociálních služeb, včetně hodnocení, zda nezbytnou péči o člověka lze zajistit mírnějším a méně omezujícím opatřením. Je-li to nezbytné, soud přizve i další odborníky.

Detence v sociálních službách

(5) Vyslovil-li soud nepřipustnost dalšího držení člověka v zařízení sociálních služeb, doručí toto rozhodnutí do 24 hodin od jeho vydání umístěnému člověku, dále jeho zástupci, opatrovníkovi pro řízení, poskytovateli sociálních služeb, Ministerstvu práce a sociálních věcí, soudu příslušnému pro řízení ve věcech opatrovnictví člověka a obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, v jehož obvodu má tento člověk místo trvalého nebo hlášeného pobytu. Soud zároveň učiní jiná vhodná opatření, aby se člověk mohl vhodnou formou s obsahem rozhodnutí seznámit a měl je k dispozici. Soudu příslušnému pro řízení ve věcech opatrovnictví člověka bude rozhodnutí doručeno i v případě, že bude vyslovena přípustnost držení člověka v zařízení sociálních služeb.

Detence v sociálních službách

- po vyslovení nepřipustnosti dalšího držení člověka v zařízení pobytové sociální služeb
 - usnesení soudu je vykonatelné doručením (přihlášení oprávněné osoby do DS, 10. den od dodání do DS)
 - člověk musí být neprodleně propuštěn
 - pokud osoba souhlasí, písemně oznámit obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností ukončení poskytování pobytové sociální služby (§ 88 písm. k) zákona o soc. službách)
-

Personální standard

- APSS ČR ve spolupráci s MPSV ČR (+ Charita ČR, Diakonie ČCE, Česká rada sociálních služeb a Konfederace sociálních služeb) připravili webovou aplikaci pro „ověření“ personálního standardu sociálních služeb
 - mají k dispozici všechny PO OK?
 - provedly kontrolu všechny PO OK?
 - zaslat prostřednictvím Portálu PO výstupy za PO
-

Klidný zbytek léta i přes účinnost detenční novely
